

Замовники вбивства журналіста Георгія Гонгадзе відомі, але не покарані й досі – Герой України, генерал Григорій ОМЕЛЬЧЕНКО

**Світлій пам'яті
Георгія Гонгадзе – присвячую**

З Днем народження, дорогий шураві Георгій!

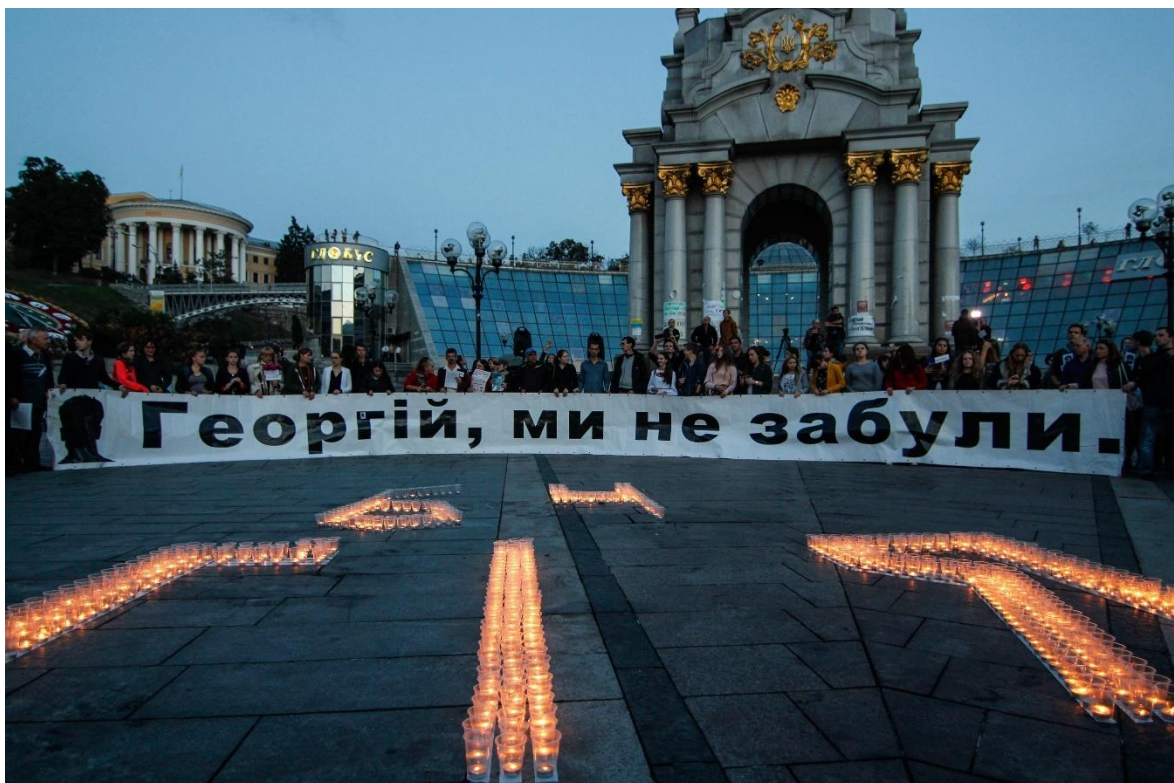
**Сьогодні (21 травня) Георгію виповнилося б 54 роки...
Познайомилися ми на початку літа 1996 року в кулуарах
Верховної Ради. Він працював телеведучим і журналістом. Я був
народним депутатом, головою парламентського Комітету з питань
боротьби з організованою злочинністю і корупцією.**

Був у нього на ефірах, давав інтерв'ю. При зустрічах спілкувалися за кавою в буфеті Верховної Ради на різні теми, хоча різниця у віці була солідною (18 років) – за віком він міг годитися мені в сини. Виявилось, що у наших біографіях багато спільного. Обоє народилися в травні, служили в радянській армії, виконували «інтернаціональний обов'язок» за кордоном, були учасниками воєнних конфліктів, маємо поранення, знаємо, що таке військове братерство (кусок сухаря, ковток води, одна граната на двох і спина до спини) і офіцерська честь, мали загострене почуття

справедливості. На цьому і зійшлися. Склалися приятельські дружні відносини.

В пам'ять врізалось, коли на одній із зустрічей, Георгій радісно повідом про народження двох ангелочків - донечок-близнят Нані і Соломії і показав їх світлини. Випили по бокалу червоного вина за їх щасливу долю...

У 1998 році під час парламентських виборів був утворений виборчий блок «Вперед, Україно!», до якого увійшли я, Віктор Мусіяка, Сергій Головатий, Володимир Стретович, Віктор Шишкін, В'ячеслав Білоус, Анатолій Єрмак та інші – всього 151 кандидатів. Георгій очолював пресслужбу і був одним із керівників нашого виборчого штабу. Багато із нас були повторно обрані народними депутатами.

Пам'яті Георгія Гонгадзе / Getty Images

https://24tv.ua/hto-vbiv-georgiya-gongadze-vikonavtsi-zamovniki-golovni-novini_n1633216

Колеги по парламенту нерідко називали нас «вічними революціонерами» і цитували рядки з вірша Івана Франка:

Вічний революціонер –
Дух, що тіло рве до бою,
Рве за поступ, щастя й волю, –
Він живе, він ще не вмер...

Для мене Георгій не помер. Він загинув на інформаційному полі бою за Правду і Справедливість.

Його не вбили душмани в Афгані. Він вижив під час громадянської війни в Грузії, в якій брав участь як журналіст і воював на стороні повстанців. Був тяжко поранений. Лікарі вийняли з тіла Георгія близько 30 осколків, декілька залишилися в тілі на завжди як і пам'ять про нього...

Близько опівночі 16 вересня 2000 року Георгія по дорозі додому викрали. Його вивезли за Київ і біля села Сухоліси Білоцерківського району по звірячому розтерзали (задушили, відрізали голову і спотворили тіло вогнем) «оборотні в міліцейських погонах» - «орли» міністра внутрішніх справ Кравченка за його усним наказом, на замовлення президента Кучми і глави його Адміністрації Литвина.

«...візьми, це тобі»

Пригадую, будучи головою нової парламентської ТСК (створення якої я добився у 2002 році), у 2003 році я був у відрядженні у Вашингтоні у справі Георгія і так званих «плівок» майора Миколи Мельниченка (колишнього охоронця Кучми).

В столиці США зустрівся з його дружиною. На зустріч Мирослава прийшла з доньками. Поки вона писала заяву про обставини зникнення і вбивства чоловіка, я спілкувався з Нані і Соломією. Одна з них (здається, Соломія) сиділа рядом зі мною за столом і малювала фломастерами на аркуші паперу малюнок. На ньому були сонечко, хмаринки, на одній із них сидів чоловічок, на землі – дерева, трава і три фігурки – дві маленькі і більша по середині, які трималися за руки. Я запитав, хто це? Маленька художниця

відповіла: ми з мамою і показала рукою на Мирославу і сестричку, а на хмаринці - наш тато. Він полетів на небо і скоро повернеться і подарувала мені свій малюнок: «на, візьми, це тобі!» (він повинен зберегтися у моїх архівах)...

Подумки я дав собі слово: зроблю все від мене залежне і що в моїх силах, щоб встановити всіх учасників вбивства Георгія і покарати їх судом.

Встановити юридично-процесуально всіх злочинців вдалося лише після перемоги Помаранчевої революції і зміни кримінально-політичного режиму Кучми, який був замовником викрадення і вбивства Георгія Гонгадзе та інших тяжких злочинів.

У тісній співпраці з оновленими МВС, СБУ і Генпрокуратурою, на основі встановлених доказів очолювана мною ТСК дійшла висновку, що замовником викрадення і вбивства Гонгадзе був президент Леонід Кучма. Особа, яка підбурила Кучму замовити викрадення і вбивство Георгія – глава Адміністрації президента Володимир Литвин.

Організатором злочину був міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко, співорганізатором - керівник секретаріату МВС генерал-полковник Едуард Фере. Обидва мертві.

Виконавці викрадення і вбивства Гонгадзе - генерал-лейтенант міліції Олексій Пукач і три офіцери міліції (його підлеглі Валерій Костенко, Микола Протасов і Олександр Попович.) - засудженні до позбавлення волі (один із них уже помер в колонії).

Головні ж винуватці викрадення і вбивства журналіста Георгія Гонгадзе Кучма (замовник) і Литвин (підбурювач-замовник) – живі й здорові, насолоджуються життям і досі не понесли судового покарання.

- Ви можете впевнено назвати ім'я замовника убивства журналіста?

У грудні 2020 року журналіст Володимир Сонюк, який брав у мене інтерв'ю, запитав прямо: Ви можете впевнено назвати ім'я замовника убивства журналіста?

Я відповів (цитую дослівно з інтерв'ю, опублікованого на сайті «Аргумент» 18.12.2020):

«Так, можу! Очолювана мною ТСК Верховної Ради встановила, що на державному рівні була створена організована злочинна організація (яку я назвав «державною політичною мафією») на чолі з президентом України Леонідом Кучмою. Він, прем'єр-міністр Павло Лазаренко і президент компанії ЄЕСУ Юлія Тимошенко є також батьками «політичної корупції» в Україні.

До керівного складу «мафії» входили підлеглі Кучми: глава АП Володимир Литвин, голова СБУ Леонід Деркач, міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко, голова ДПА Микола Азаров і Генеральний прокуратур Михайло Потєбенько.

Кучмою був розписаний жорсткий механізм розподілу державної власності України, згідно з яким найближче оточення Кучми (його зять Віктор Пінчук, Ренат Ахметов, Ігор Коломойський, Дмитро Фірташ та інші) приватизували цілу країну.

Була вибудована жорстока злочинна вертикаль державної влади (всіх її гілок), яка були повністю узурпована Кучмою. Все було підпорядковано одній меті: укріпити президентську владу Кучми і за будь-яку ціну зробити його президентом на другий строк і

можливо переобрати і на третій термін шляхом юридичних маніпуляцій з Конституцією України.

Для більш повного уявлення подій тих часів пропоную подивитися документальний фільм «Хто вбив Кравченка? Розслідування» (див. тут: <https://youtu.be/953W6z5XEXY>).

Парламентська слідча комісія встановила, що замовником викрадення і вбивства журналіста Георгія Гонгадзе був президент України Леонід Кучма.

У другій половині березня 2011 року я в черговий раз звернувся в Генеральну прокуратуру з депутатським зверненням про порушення кримінальної справи проти Кучми, оскільки мною були встановлені додаткові докази про причетність Кучми до злочинів відносно журналіста Георгія Гонгадзе і громадського діяча Олексія Подольського.

Через пару днів з приводу мого звернення мене запросив перший заступник Генерального прокурора Ренат Кузьмін. Близько години ми аналізували зібрані докази, щодо злочинів, вчинених Кучмою.

21 березня 2011 року Кузьмін порушив кримінальну справу проти Кучми. На прес-конференції Кузьмін заявив: «У відношенні Кучми порушено справу. Він підозрюється у причетності до незаконних дій та вбивства Гонгадзе і злочинних дій стосовно Подольського».

Згодом справа з обвинувальним висновком щодо Кучми була направлена в Печерський районний суд Києва для розгляду по суті. Але в «хитрий» спосіб (за вказівкою генпрокурора Віктора Пшонки досудове слідство у справі було раптово поновлено, коли вона уже знаходилася в суді, а Кузьмін був у відрядженні за кордоном) суд визнав постанову про порушення справи проти Кучми незаконною і справу закрили. Кузьміна ж звільнили з займаної посади.

У грудні 2014 року Ренат Кузьмін заявив в ефірі телеканалу «1+1» заявив: «У 2013 році ми отримали інформацію про те, що за закриття карної справи проти Леоніда Кучми було сплачено безпрецедентний хабар у мільярд доларів. Стало відомо, що гроші за мовчання отримали і деякі свідки цієї справи і учасники процесу».

«У пакеті домовленостей з минулою владою входило і моє звільнення з прокуратури з притягненням до кримінальної відповідальності за сфальсифікованим звинуваченням. Ми хотіли перевірити цю інформацію слідчим шляхом, але не встигли», - сказав Кузьмін.

Детальніше про незаконне закриття кримінальної справи щодо Кучми дивіться у документальному фільмі «Українські сенсації. Чому Кучма не сів за ґрати?» (<https://youtu.be/gHH3xOm3XHo>).

За висновками ТСК підбурювачем вчинення злочину проти Георгія Гонгадзе був глава Адміністрації президента Володимир Литвин, у якого були неприємні стосунки з журналістом Гонгадзе. Литвин помстився Гонгадзе руками Кучми і Кравченка.

Організатором викрадення і вбивства Гонгадзе був міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко, співорганізатором – керівник апарату МВС генерал-полковник Едуард Фере.

Виконавці злочину: генерал-майор Олексій Пукач і троє офіцерів міліції, його підлеглі – Валерій Костенко, Микола Протасов і Олександр Попович. Всі четверо судом визнанні винними в умисному вбивстві Георгія Гонгадзе і засуджені до позбавлення волі від 12 до 13 років, Пукач – довічно.

Л. Кучма

В. Литвин

Ю. Кравченко

Л. Деркач

В Печерському районному суді Києва Пукач визнав причетність Володимира Литвина і Леоніда Кучми до вбивства журналіста

Георгія Гонгадзе. Після оголошення вироку 29 січня 2013 року, яким Пукач був засуджений до довічного ув'язнення, суддя Мельник запитав у Пукача, чи погоджується він з вироком, на що Пукач відповів: «Я погоджуся, коли у цій клітці зі мною будуть Кучма і Литвин».

«Я все розповів під час слідства і під час суду, але правду в цьому залі хотів знати один адвокат Федур», - заявив Пукач (див. відео:

<https://youtu.be/WI5suSyGRRU>).

Адвокат потерпілої сторони Валентина Теличенко сказала: «Слава Богу, цю фразу чула не тільки я, але й журналісти. Насправді Пукач неодноразово в досудових і судових свідченнях говорив про Кучму і Литвина, про те, де і коли зустрівся з Литвином, але це не було використано в розслідуванні замовників вбивства».

Наприклад, 30 серпня 2011 року Пукач під час допиту в суді назвав замовників вбивства журналіста Гонгадзе колишнього президента Кучму і ексглаву АП Литвина.

Голова СБУ Леонід Деркач був організатором вчинення ще одного злочину проти Гонгадзе, який виразився в незаконному заведенні щодо журналіста оперативно-розшукової справи «Провокатор», веденні незаконного стеження за Гонгадзе і прослуховуванні його телефонних розмов. Ці злочинні дії Деркач вчинив за вказівкою Кучми, який наказав Деркачу зробити Георгію Гонгадзе «пиз...ць», що на мові, сленгу «блатних» злочинців означає «вмерти» або «смерть».

Очолювана мною слідча комісія встановила, що за прямою вказівкою президента Кучми голова СБУ Деркач у лютому 2000 року організував замах на вбивство народного депутата Олександра Єльяшкевича, голови парламентської ТСК, яка встановила, що на президентських виборах 1999 року Кучма повторно став президентом України шляхом масових фальсифікацій, підкупу виборців і адміністративного ресурсу. Єльяшкевич добивався визнання президентських виборів недійсними і усунення Кучми від влади.

У червні 2000 року за наказом міністра внутрішніх справ Кравченка Олексій Пукач разом з двома своїми підлеглими, офіцерами міліції Миколою Наумець і Олегом Мариняк викрали в Києві (так само як і Гонгадзе) громадського діяча Олексія Подольського, відвезли його в лісосмугу Прилуцького району Чернігівської області, де побили, погрожували вбивством, викопуванням власної могили, накинувши ремінь на шию, душили. Подольському пощастило – залишився живим.

Виконавці злочину Пукач, Наумець і Мариняк визнані судом винними і засуджені до позбавлення волі. Сценарій викрадення Подольського до дрібниць аналогічний тому, як це сталося з Гонгадзе.

ТСК встановила, що замовником злочину проти Подольського був президент Кучма. Кравченко особисто доповів Кучмі про обставини викрадення і побиття Подольського працівниками міліції. Президент Кучма схвалив злочинні дії Кравченка і його підлеглих.

Кучма також дав доручення голові СБУ Деркачу «знищити мене і Анатолія Єрмака», коли Деркач доповів йому, що ми знайшли за кордоном валютні рахунки сімейства Кучми і його радника Волкова. Аудіо запис цієї розмови був обнародований Миколою Мельниченком і опублікований у ЗМІ.

Матеріали розслідування і висновки ТСК у вересні 2005 року я доповів народним депутатам на сесії Верховної Ради. Парламент взяв звіт до відома і зобов'язав мене направити матеріали ТСК Генеральному прокурору Святославу Піскуну, якому я пропонував висловити недовіру і відправити його у відставку. Після цього Верховна Рада в пожежному порядку 342 голосами з 383 присутніх в залі проголосувала за припинення діяльності очолюваної мною комісії.

Як народний депутат я направив Генеральному прокурору матеріали комісії разом з депутатським запитом про порушення кримінальної справи проти Кучми, Литвина, Кравченка і Деркача, притягнення їх до кримінальної відповідальності і взяття під варту, як співучасників викрадення і вбивства Георгія Гонгадзе та вчинення інших злочинів».

Повне інтерв'ю під заголовком «Григорій Омельченко: «Недоумок при владі небезпечніший, ніж агент іноземної розвідки» (див. тут:

<https://argumentua.com/stati/grigor-i-omelchenko-nedoumok-pri-vlad-nebezpechn-shii-n-zh-agent-nozemno-rozv-dki>).

P.S.

У грудні 2004 року замовник викрадення і вбивства журналіста Гонгадзе президент Кучма присвоїв підбурювачу до вчинення злочину Литвину звання Герой України з врученням ордена Держави.

23 серпня 2005 року президент України Віктор Ющенко своїм указом присвоїв Георгію Гонгадзе звання Герой України з удостоєнням ордена Держави «За самовіддане служіння українському народові, громадянську мужність, виявлену у відстоюванні ідеалів демократії та свободи слова, відданість журналістській справі».

Кравченко Литвину: офіцери МВС віддані Кучмі і виконують будь-яке завдання ...

Під час [розгляду Апеляційним судом Києва справи екс-генерала міліції Олексія Пукача](#), який убив журналіста Георгія Гонгадзе, представник потерпілої сторони Олександр Єльяшкевич зачитав протокол очної ставки Пукача з Литвином від 6 липня 2010 року.

Згідно з протоколом, Пукач "показав, що у вересні-жовтні 2000 року приблизно о 20-й чи 22-й годині поїхав з роботи на конспіративну квартиру, де його покликали до телефону. По телефону Фере, тодішній керівник апарату МВС України, наказав йому повернутися до міністерства і прибути в кабінет Кравченка (на той час голова МВС), що він і зробив. Коли він зайшов до кабінету Кравченка, то там у кімнаті відпочинку знаходилися Фере та перший заступник міністра внутрішніх справ Джига. Кравченко стояв біля стільця навпроти них. Через деякий час по телефону доповіли Кравченку,

як він зрозумів, що приїхав глава Адміністрації президента Литвин. Через декілька хвилин у кабінет Кравченка, у кімнату відпочинку зайшов Литвин. Кравченко почав представляти йому Фере і Джигу. На це Литвин відповів, що він знає їх і що треба залишитися наодинці. Кравченко сказав Джизі і Фере, щоб вони вийшли, а він (Пукач) залишився. Кравченко почав представляти Литвина і його, не дивлячись на те, що Литвин наполягав залишитися наодинці. Кравченко показав на Пукача. На це Литвин відповів, що він знає, і знову наполягав, щоб залишитися наодинці. Кравченко сказав, що він доповідав президентові і йому, Литвину, також слід, щоб Литвин передав Леоніду Даниловичу, що офіцери МВС віддані президентові і виконають будь-яке завдання. Потім Кравченко сказав, щоб він (Пукач) теж вийшов із кабінету, і він пішов. Кравченко і Литвин залишились наодинці".

Крім того, адвокат Єльяшкевич повідомив, що була проведена міжнародна експертиза від 11 березня 2009 року вилучених записів розмов від 3 липня 2000 року.

Записи містять інформацію про розмову Кучми та Литвина в кабінеті, де останній пропонує Кучмі вирішити питання з Гонгадзе через Кравченко: "Ні. Нехай Кравченко скаже, щоб на нього подіяли. Його треба пугнуть".

Також на записах є розмова Кравченка з Кучмою, де останній передає розмову з Литвином: "А головне, що треба - Володя [Литвин] говорить: "Треба, щоб його чеченці вкрали і вивезли до Чечні, на х*й, і викуп попросили".

Із цього випливає, зазначає Єльяшкевич, що саме Литвин запропонував Кучмі вирішити питання щодо Гонгадзе через Кравченка.

Адвокат також зазначає, що Литвина допитували кілька разів як свідка, проте "як вбачається з матеріалу судової справи, відсутні будь-які відомості щодо допиту Литвина після отримання слідством висновків міжнародної експертизи від 11 березня 2009 року, що є підставою про ставлення питання про умисні злочинні дії осіб, які

проводили досудове розслідування, або свідоме вилучення матеріалу з допитом з матеріалів справи після закінчення досудового розслідування».

«На це повинен був звернути увагу суддя Мельник під час розгляду справи судом першої інстанції, але він свідомо "не помітив" цих кричущих фактів", - зауважив Єльяшкевич (див. тут:

<https://tsn.ua/politika/advokat-u-spravi-pukacha-litvin-proponuvav-kuchmi-virishiti-pitannya-gongadze-cherez-kravchenka-434706.html>).

Хотіли, щоб Пукач наклав на себе руки

Вранці 3 серпня 2009 року під час огляду камери, в якій під посиленою охороною спецпідрозділу «Альфа» перебуває колишній генерал Олексій Пукач, було виявлено півтораметрову мотузку.

«Постає питання: як цей предмет міг потрапити туди і з якою метою? Адже довжини шнура вистачило б, щоб Пукач наклав на себе руки. Відтак можна говорити, що дехто свідомо підштовхує головного фігуранта у справі про вбивство журналіста Гонгадзе до самогубства», — розповіло «Україні молодій» джерело, наближене до правоохоронних органів (див. тут:

<https://www.umoloda.kiev.ua/number/1461/186/51394/>).

Силовики не змогли ані підтвердити, ані спростувати цієї інформації. «Олексій Пукач дійсно перебуває під цілодобовою охороною наших бійців зі спецпідрозділу «Альфа». Однак усе, що стосується розслідування справи, коментує винятково Генеральна прокуратура України», — пояснила «УМ» прес-секретар СБУ Марина Остапенко.

У Генпрокуратурі теж були небагатослівними, хоча факт виявлення стороннього предмета в камері Пукача і не спростували. «Охорону здійснюють співробітники СБУ, — підтвердив керівник прес-служби Генпрокуратури Юрій Бойченко. — Проте я не можу ані підтвердити, ані спростувати інформацію про знайдену в камері мотузку».

З цього приводу я зробив депутатське звернення і від своїх колег з СБУ отримав конфіденційне підтвердження, що мотузка дійсно була

виявлена в камері де утримується генерал Пукач і що на передодні його відвідували невідомі, які не були записані у журналі відвідувачів слідчого ізолятора.

Свідчення адвоката Пукача Олега Мусієнка

Особливу Вашу увагу привертаю до інтерв'ю колишнього адвоката Пукача Олега Мусієнка, яке він дав «Українській правді» у жовтні 2010 р. (<https://www.pravda.com.ua/articles/2010/10/21/5499554/>).

Він наводить фактичні дані (докази), які підтверджують, що замовниками викрадення і вбивства Георгія Гонгадзе були президент Кучма і глава його адміністрації Литвин. Окрім того ви відчуєте морально-психологічну атмосферу яка царила навколо розслідування справи вбивства Гонгадзе. Матимете уяву і про характер, психологічний портрет і психотип Пукача.

А тепер наберіться терпіння і уважно прочитайте «допит» адвоката Олега Мусієка журналістом.

Журналіст: Що передувало вашому усуненню від захисту Олексія Пукача?

Мусієнко: Тільки завдяки моєму клопотанню, узгодженому з Пукачем, про доповнення досудового слідства та скасування постанови про відмову в порушенні кримінальної справи проти Кучми і Литвина, заступник генерального прокурора Кузьмін прийняв таке рішення.

Цьому передувала моя зустріч з Ренатом Равелійовичем. Кузьмін мене переконував, що "він за справедливість", захоплювався моїм професіоналізмом і запитував: "Чи ви ж і в суді будете наголошувати, що слідство проведене неповно?" "Так, безумовно", - відповідав я. "І ви ж скажете, що я приймав участь у допиті Пукача?"

Журналіст: Кузьмін брав участь у допиті Пукача?

Мусієнко: Так. Кузьмін брав участь у допиті, який відбувся приблизно 9 вересня, перед закінченням досудового слідства Харченком.

Журналіст: Навіщо там був Кузьмін?

Мусієнко: Кузьмін прийшов з однією метою - запитати Пукача, чи не застосовувалися до нього незаконних методів слідства, в тому числі й психологічного тиску.

Це була особиста ініціатива Кузьміна. Він не очікував, що Пукач особисто йому, Кузьміну, дасть свідчення щодо причетності до убивства в якості замовників Кучми і Литвина.

Це вже всім відомо, і не є розголошенням даних досудового слідства, бо сам Кузьмін скасував постанову про відмову в порушенні справи відносно Кучми і Литвина.

Але, незважаючи на намагання Кузьміна виставити себе принциповим прокурорським працівником, подальші події показали, що це був просто піар-хід Кузьміна.

Чи був він узгоджений з Медведьком, чи з президентом, але те, що Кузьмін заявив, що буде продовжене об'єктивне розслідування справи, не відповідає дійсності.

Без моєї участі, з 12 по 18 жовтня Пукач неодноразово вивозився до слідчого управління Генпрокуратури на Борисоглібську, де на нього тиснули...

Журналіст: Там проводилися якісь слідчі дії?

Мусієнко: Це були слідчі дії. Його ознайомили з постановою про прийняття справи до провадження слідчим Грищенком, про створення слідчої групи, про скасування постанови про відмову в порушенні справ відносно Кучми і Литвина.

Як не крути, це слідчі дії, і Пукач ставив свій підпис. Коли я прийшов до нього 13 жовтня в місце його утримання, ми розмовляли, і Пукач каже: "Я поставив свій підпис, а ви поставте тією датою, коли будете знайомитися з документами".

Пукач також повідомив мені, що 12 жовтня з ним зустрічався особисто Кузьмін. Той переконував, що він "неодноразово розмовляв з дідом", як він каже - тобто з президентом Кучмой - і той йому клянеться-божиться, що він не причетний до справи Гонгадзе.

Кузьмін також заявив, що "Володя тут вообщє не при делах", маючи на увазі Литвина.

Журналіст: Тоді виникає питання, навіщо Кузьмін скасував постанову про відмову в порушенні справи проти Кучми і Литвина?

Мусієнко: Я вам скажу, навіщо. З листопада витікає термін повноважень нинішнього генерального прокурора Олександра Медведька. І Кузьмін, маючи на меті посісти крісло генерального прокурора, перед громадськістю зайнявся окомілюванням, щоб показати, який він принциповий борець зі злочинністю. В подальшому сталося те, що сталося. Слідчий Грищенко від мене ховався. Уже в кінці дня 12 жовтня, після відправлення Пукача до місця утримання, Грищенко зі мною поспілкувався. Запевнив, що жодних порушень Кримінально-процесуального кодексу він не допустить, що більше без моєї участі допитувати Пукача не буде.

Журналіст: Ви казали, що Пукача також привозили без вас в прокуратуру на Борисоглібську 18-19 жовтня. Його допитували?

Мусієнко: Ні. Окрім ознайомлення з процесуальними документами, слідчих дій не проводили. Але Грищенко з наглядаючим прокурором тиснули на нього з метою поміняти адвоката, казали: "У нас є боєць, захисник, який буде вас захищати...".

Пукач поставив природне запитання: "А що, Мусієнко не справляється? Це ж завдяки йому ви скасували постанову про відмову в порушенні справ відносно Кучми і Литвина". Вони нічого не відповіли. Сказали: "Так треба".

Журналіст: Незрозуміло, який інтерес слідства в цьому?

Мусієнко: І Кузьмін, і Грищенко знають, що я би як захисник Пукача ніколи би не дозволив Генпрокуратурі виділити з цієї справи в окреме провадження кримінальну справу відносно Литвина і Кучми, щоб її поховати. Саме так вони планують зробити. Водночас за статтею 26 Кримінально-процесуального кодексу виділення справи можливе лише в тих випадках, якщо це не зашкодить всебічному і об'єктивному розслідуванню всієї справи. В даному випадку цей принцип не додержується.

Я можу припускати, що тут Кузьмін зіграв на свідомості Литвина і Кучми, показав, "хто є хто", а потім запевнив, що незважаючи на ці події, він зробить так, щоб вони вийшли сухими з води.

Колишній адвокат Пукача Олег Мусієнко

Журналіст: Ви вважаєте, роль Кучми і Литвина доведена в справі Гонгадзе?

Мусієнко: Вважаю, що так.

Журналіст: На чому ґрунтуються ваші переконання?

Мусієнко: Це покази Пукача, підтверджені на очних ставках з Литвином і Кучмою, це - посмертна записка Кравченка, яку повторно розшифрували, і де зазначено, що він "став жертвою інтриг президента Кучми".

Журналіст: Хіба можливе якесь двояке читання тексту передсмертної записки Кравченка?

Мусієнко: Раніше розшифровували, що він мав на увазі "президента України і його оточення", а тепер - "президента Кучму і його оточення".

Журналіст: Автентичність почерку Кравченка підтверджена?

Мусієнко: Так, підтверджена. І першою, і другою експертизою, яка була проведена в червні-липні цього року.

Журналіст: На чому ще ґрунтується ваша переконаність щодо Кучми і Литвина?

Мусієнко: В період з 2000 по 2003 рік жодних слідчих дій по справі Гонгадзе в МВС не проводилося. Це загальновідомий факт, який можна підтвердити допитами Кучми, Потєбенька і так далі. Хоча всі спецслужби тоді знали - і це сьогодні підтверджує Пукач - що злочин скоїли співробітники МВС.

З цього приводу я пропонував слідству допитати колишнього генпрокурора Потєбенька, а також Піскуна, який першим арештував Пукача, а потім через декілька тижнів був звільнений з посади президентом Кучмою.

В програмі Савіка Шустера "Свобода слова" Леонід Черновецький, вказуючи на Піскуна, заявив: "Я пишаюся цією людиною, яка пішла проти системи і розкрила убивство Гонгадзе". На це Піскун встав і, звертаючись до ведучого, заявив: "Савік, проведіть зі мною аналогічну передачу, я вам розповім, хто і як тиснув". Безумовно, зараз Піскун в Партії регіонів та буде відмовлятися від сказаного, але ж є документальні дані!

Журналіст Вам відомо, який отримано висновок експертизи записів Мельниченка?

Мусієнко: Експерт каже, що голоси на записах належать Кучмі та Литвіну.

Журналіст: Хто після вашого уходу став адвокатом у Пукача?

Мусієнко: Я не знаю, мені цього слідчий не повідомив.

Журналіст: Як взагалі ви стали адвокатом Пукача?

Мусієнко: Я був призначений генеральним прокурором України Медведьком та погоджений із заступником генпрокурора Голомшею. Пропрацював з грудня 2009 по 19 жовтня 2010.

Журналіст: Тобто ви наданий державою адвокат? Ваші послуги Пукачу оплачувалися бюджетом?

Мусієнко: Я жодної копійки не отримав і не отримаю, мабуть.

Журналіст: Вам зрозумілий психотип Пукача? Що він за людина?

Мусієнко: Це служака. Законослухняний. Звик підкорятися начальникам, командирам.

Пукач виріс у Хмельницькій області, в забитому селі, ріс з бабцею, бо серед батьків були нелади. З самого дитинства все життя тяжко працював. Навіть коли він останні роки переховувався від слідства по справі Гонгадзе, то жив не на якісь нагробовані мільйони, а сам пас, доїв корів, здавав молоко, заробляв собі на прожиток.

Якось, розмовляючи зі мною, він розповідав: "Коли я в дитинстві, у радянські часи дивився парад на Червоній площі, то члени політбюро були для мене як боги!".

Таким же богом для нього був і Кравченко. Пукач розповідав, що коли Кравченко наказав скоїти убивство Гонгадзе, він намагався переконати його це не робити. Більше того, він пішов до покійного Фере (*керівник апарату МВС*), який мав певний вплив на Кравченка, і поскаржився йому: "Гонгадзе звернувся з листом до генерального прокурора, весь світ гуде про це зовнішнє спостереження..."

Коли ж Фере в свою чергу намагався переконати Кравченка, міністр знову викликав Пукача і з погрозою фізичної розправи почав на нього наїжджати: "Я тобі сказав конфіденційно, одному! А ти розголосив ці таємні дані! Я тебе..."

За словами Пукача, Кравченко завів його в душову кабінку (*очевидно, в кабінеті міністра*), справа ледь не дійшла до фізичного впливу. І Кравченко сказав: "Якщо ти не вивезеш Гонгадзе, я вивезу тебе з ним, закопаю, і ніхто про це не дізнається!".

У цей час в кабінеті Кравченка роздався телефонний дзвінок.

Дзвонив Кучма. Кравченко витягнувся в струнку і сказав: "Так точно, пане президенте! Ми все виконаємо, Леонід Данилович!" Закінчивши цю розмову, Кравченко звернувся до Пукача зі словами: "Ти бачиш, звідки дзвонять?!"

Журналіст: Мова ішла саме про Гонгадзе?

Мусієнко: Так.

Журналіст: Кравченко давав команду Пукачу "розібратися" з Гонгадзе чи саме "вбити"?

Мусієнко: Вбити, закопати, спалити. Це покази Пукача.

Журналіст: Яка була команда по Подольському?

Мусієнко: Розібратися, залякати. Була команда: "роздягти, облили бензином..." Як вони казали - грубо, але з пісні слів не викинеш: "Налякати так, щоб він всрався".

Пукач доповів Кравченку, що так і було, але насправді він каже, що пожалів Подольського, його не обливали бензином, жорстоко не били, але переконавшись, що він заляканий, випустили у лісі, а самі поїхали.

Журналіст: За вашою інформацією, було тільки два епізоди злочинів, скоєних Пукачем - убивство Гонгадзе і викрадення Подольського? Чи були ще інші розправи?

Мусієнко: Мова іде про два епізоди, хоча я припускаю, що були й інші. Бо була така специфіка цієї служби в часи президента Кучми... Але я не думаю, що могло бути багато епізодів, адже Пукач невільно, під тиском Фере і Кравченка перейшов на службу в Міністерство.

Він туди не хотів іти. Він був начальником розвідки УМВС в місті Києві, і хотів там і залишатися. У нього були добрі стосунки з усіма. Як характеризують на очних ставках його сослуживці, це перший порядний генерал, який намагався навести порядок в системі розвідки МВС...

Журналіст: Чекайте, але ж як може порядна людина своїми власними руками вбити журналіста?

Мусієнко: Він стверджує, що заходився в якомусь незрозумілому йому стані, який межує зі станом афекту, і не знав, що робити. Пукач за своїм характером не міг піти проти начальника, не виконати його наказ. Але він не хотів убивати, як стверджує сам Пукач. Я не можу це категорично заявляти, але дані судово-

медичної експертизи свідчать, що покази Пукач десь мають сенс в тому, що нібито він хотів привести Гонгадзе в непритомний стан і так і залишити.

Журналіст: Якщо Пукач не хотів убивати, навіщо він тоді заїжджав за бензином і лопатою уже після того, як викрав Гонгадзе і тримав його у автомобілі?

Мусієнко: За бензином він не заїжджав. Як він пояснює, бензин в машині розвідки знаходився завжди, бо до цього зобов'язувала специфіка служби, адже коли ведеш спостереження, на заправку не заїдеш, треба доливати з якоїсь ємкості. А лопату він взяв, як він каже, десь на полі, щоб полякати, викопати яму, як вони це робили з Подольським...

Звичайно, тут є над чим думати, але в чому я можу бути впевнений, що у Пукача не було попередньої змови зі своїм подільником. І про це свідчать їхні покази на судовому процесі, який відбувся декілька років тому.

Зокрема, Попович, водій Пукача, каже: "Коли я побачив, що копають яму і туди помістили Гонгадзе, я хотів втекти! Але боявся, що Пукач завалить і мене". Тобто не було такого, що перед цим вони домовлялися: "Давайте, будемо вбивати Гонгадзе". Вони думали, що вивозять Гонгадзе, щоб просто полякати.

Журналіст: Була інформація, що в місці першого поховання Гонгадзе знайшли рештки інших людей...

Мусієнко: Експертиза показала, що ці поховання відносяться до часів Першої та Другої світової війни.

Журналіст: Хто давав команду перепоховати тіло Гонгадзе?

Мусієнко: Давав Кравченко. При чому після візиту до нього Литвина. Це відбувалося наступним чином. Після того, як восени 2000 року пішов розголос навколо зникнення журналіста Гонгадзе, в кабінеті міністра внутрішніх справ вечеряли Кравченко, Фере і Джига, вживали спиртні напої. І викликали туди Пукача. Було це близько 23:00.

Коли Пукач туди прибув, обговорювалося питання, куди заслати тих підлеглих Пукача, які приймали участь у операції вбивства Гонгадзе - Протасова, Костенка і Поповича. Міністр Кравченко наполягав,

щоб Фере їх відправив або в Ліван, де були наші миротворці, або в туристичну поїздку в Туніс. Фере казав, що у нього немає таких грошей, на що Кравченко вимагав: "Знайдеш!".

І в цей момент референт по телефону повідомив Кравченка, що в МВС прибув глава адміністрації президента Литвин.

Коли зайшов Литвин, Кравченко став представляти йому присутніх генералів. На що Литвин сказав: "Я знаю-знаю, нам треба залишитися наодинці". Кравченко був змушений відправити з кабінету Джигу і Фере, але залишив Пукача. І звертаючись до Литвина, Кравченко сказав: "Володимир Михайлович, це той генерал, начальник розвідки, який розібрався з Гонгадзе". А Литвин далі каже: "Я знаю, але нам треба розібратися наодинці!"

Це була вже пізня ніч, близько 24:00. Пукач їх залишив, а на ранок Кравченко його викликав і сказав: "Ми вирішили - не я, а ми! - ми вирішили, що ти поїдеш один, перепоховаєш тіло, і, відчленивши голову, закопаєш її окремо".

Журналіст: Навіщо було робити розчленування?

Мусієнко: Щоб було неможливо впізнати у разі знаходження тіла. І Пукач стверджує, що він вважає, що цю пораду дав саме глава адміністрації президента.

Журналіст: Навіщо тоді Пукач так ненадійно перепоховав Гонгадзе, адже його невдовзі знайшли? Та ще й прикраси залишив у могилі?

Мусієнко: Тут цікаві пояснення Пукача. Він каже: "Коли я зрозумів, що вони від мене не відстануть, що можуть зробити з мене кілера, я кинув тіло Гонгадзе так, щоб його знайшли. Тому що я зрозумів - якщо я перепоховаю так, що Гонгадзе не знайдуть, то вони мене примусять виконувати ще десятки таких заказів. Бо я зрозумів і систему правління Кучми, і залежного від нього Кравченка".

Кравченко не міг не виконати наказ Кучми тільки тому, що йому снилося, що він буде наступником Кучми. Більше того, Пукач стверджує, що між МВС і СБУ було суперництво, хто виконає злочинне замовлення Кучми.

Якщо розібратися, то за ці 10 років навіть слідчий Харченко не вникав у такі подробиці. Хоча сам Пукач мені казав - це не мої слова, а його: "Олег Григорович, коли президентом був Ющенко, Харченко мене ледь не цілував, витягуючи відомості про

причетність до цього злочину високопосадовців. А як змінилася влада, він включив реверс і почав розслідувати справу в зворотному напрямку, заявляючи, що доказів недостатньо і так далі..."

Ось чому в нас на останній стадії слідства виникли непорозуміння зі слідчим Харченком.

Ще хочу додати, що я не очікував, що сьогодні Генпрокуратура піде на такі цинічні порушення кримінально-процесуального закону в частині позбавлення Пукача права обирати собі захисника. Він мені 13 жовтня особисто казав: "Я буду іти до кінця з вами. Але ви розумієте, що від мене не все залежить..."

Він жахався від того, до якої слідчої групи потрапив. Це його слова: "Олег Григорович, вони мати рідну засудять і візьмуть під варту".

Журналіст: Якою була роль в цій історії нинішнього Вінницького губернатора, а тоді першого заступника Кравченка Миколи Джиги?

Мусієнко: Він створював алібі. За дорученням Кравченка, під його примусом Джига неодноразово проводив прес-конференції, де розповідав, що Гонгадзе бачили живим...

Журналіст: Але Джига знав, що він мертвий?

Мусієнко: Безумовно, бо він був на зустрічі, де з Кравченком і Фере обговорювалася можливість направлення людей, які брали участь у вбивстві Гонгадзе, за кордон у відрядження або в турпоїздку. Я скажу більше - все МВС з самого початку убивства Гонгадзе знало про це. Крім того, після звільнення Пукача з СІЗО в 2003 році Джига зустрів його десь в кафе, організував йому баню, підбадьорював Пукача...

Журналіст: Тобто дії Джиги можуть підпадати під статтю недонесення про злочин?

Мусієнко: Так, недонесення. Заздалегідь не обіцяне повідомлення про скоєний тяжкий злочин.

Журналіст: Як ви думаєте, на що може розраховувати Пукач в сьогоднішній ситуації? Він вже зізнався, що скоїв убивство Гонгадзе. Він же не може тепер від цього відмовитися?

Мусієнко: Думаю, Пукачу могли обіцяти багато, в тому числі перекваліфікацію його дій за статтею 94 Кримінального кодексу 1960 року - це убивство без обтяжуючих обставин. Там покарання до 15 років, але немає довічного ув'язнення. Однак після того, як Пукач змінить свою правову позицію, у Генеральної прокуратури і суду будуть розв'язані руки, і невідомо, чим це для Пукача закінчиться.

Журналіст: Але ж Пукач тепер не може сказати, що цього злочину - убивства Гонгадзе - він не скоював?

Мусієнко: Його ж до цього і не примушують.

Журналіст: Якщо Пукач піде в цю гру, як він тоді може пояснити свої дії відносно Гонгадзе?

Мусієнко: Заявить: "Виконав злочинний наказ під примусом, внаслідок залежного становища по службі". Але при цьому додасть: "Хто замовник - я не знаю. А від попередніх показів про Кучму і Литвина відмовляюся".

На превеликий жаль, у сьогоднішній прокуратурі можливо все.

Журналіст: На вашу думку, на яке покарання заслуговує Пукач?

Мусієнко: Ця нещасна, глибоко нещасна людина могла би розраховувати на покарання, не більше, ніж його засуджені подільники.

Журналіст: Це 13 років тюрми?

Мусієнко: Так. Бо основна провина за цей злочин лежить на системі. І звинувачуючи Пукача, ми звинувачуємо систему, в якій жили 10 років. І до якої, не дай Боже, ми повернемося знову.

МІЙ КОМЕНТАР: наведені адвокатом Олегом Мусієнком факти відповідають дійсності. Вони мені були відомі як голові ТСК. Я мав можливість отримати ці та інші конфіденційні дані оперативним шляхом.

До сказаного адвокатом про свого підзахисного додам деякі факти з біографії Пукача. «Ця глибоко нещасна людина» (як висловився адвокат Мусієнко) має двох доньок-близнят. Душачи на смерть

Георгія Гонгадзе він знав, що у нього також є дві малолітні доньки-близнята...

Пукач був кандидатом у майстри спорту з самбо. Брав участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, де отримав другу групу інвалідності, переніс інфаркт.

У серпні 1997 року Кучма нагородив Пукача орденом «За мужність» III ст. – «за бездоганне виконання військового і службового обов'язку, виявлені при цьому мужність, відвагу та високий професіоналізм». За цю нагороду, Пукач став зобов'язаним Кучмі на все життя.

На посаду начальника Управління кримінального пошуку Головного управління МВС України (з 2001 року – Департамент оперативної служби МВС) Пукач був призначений в серпні 2000 року. Після призначення Пукач активізував незаконну негласну оперативну роботу по Гонгадзе.

Після вбивства Гонгадзе Пукач отримав від Кучми звання генерал-лейтенанта міліції, а згодом і нову трикімнатну квартиру в елітному будинку Києва.

Отримали підвищення по службі і дострокові звання і три підлегли Пукача (Протасов, Костенко і Попович), які разом з ним, на виконання явно злочинного усного наказу міністра внутрішніх справ Кравченка, викрали і вбили Георгія Гонгадзе...

Між МВС (Кравченко) і СБУ (Деркач) «папа» (так Кучму називало його близьке оточення) влаштував «соціалістичне змагання», хто швидше і краще виконає його замовлення по ліквідації Георгія Гонгадзе. Слово «папа» на кримінальному сленгу означає «ватажок злочинної групи (банди)».

Переміг міністр Кравченко. Вранці 17 вересня (субота) 2000 року Кравченко прибув на дачу до Кучми і доповів: завдання виконано – Гонгадзе замовк навічно і його тіло ніхто не знайде... Молодці, сказав президент. Готуй документи для нагородження...

Пізніше (цього ж дня) Деркач доповів Кучмі по телефону «сотка», що вночі «люди Кравченка» викрали Гонгадзе, вивезли із Києва і вбили біля села Сухоліси Білоцерківського району Київської області. За автомобілем, на якому Пукач і його підлеглі вивозили Георгія, було таємне зовнішнє спостереження оперативної групи СБУ, яка «вела» їх по Києву і за містом. В Київ «менти» повернулися без Гонгадзе, зазначив Деркач президенту. Знаю, зауважив «папа» і додав: замети сліди, щоб все було чисто, не так, як минуло разу.

Мався на увазі прокол Деркача, який за вказівкою президента організував стеження за мною і видав наказ вбити мене. Про це працівники СБУ повідомили Єрмаку, який з трибуни Верховної Ради заявив про підготовку замаху на моє життя і направив у Генпрокуратуру депутатський запит з цього приводу.

Більше про це у статті «Спрут. Корупція і політична мафія в Україні небезпечніші, ніж воєнна агресія росії» (див. тут: <https://www.uacenter.media/thoughts-aloud/127273-sprut-korupc-ya-pol-tichna-maf-ya-v-ukra-n-nebezpechn-sh-n-zh-vo-nna-agres-ya-ros-geroy-ukra-ni-general-grigor-y-omel-chenko.html>).

Нагадаю, що в листопаді 2003 року Генпрокуратура взяла Пукача під варту за звинуваченням у знищенні таємних документів, які підтверджували незаконне стеження міліцією за Гонгадзе в травні-липні 2000 року. Але за вказівкою Кучми Пукач був звільнений з під варту на підписку про невиїзд і він тут же зник на довгі шість років – з 2003 по 2009 рік. У 2005 році Пукачу заочно пред'явили звинувачення у вбивстві Гонгадзе і оголосили в розшук.

Пукач був затриманий бійцями «Альфи» СБУ 21 липня 2009 року в селі Молочки Чуднівського району Житомирської області, де він жив зі співмешканкою у «надзвичайній бідності». Пукач одразу зізнався, що він зі своїми підлеглими (назвав їх прізвища), за наказом міністра Кравченка, на замовлення Кучми і Литвина викрав і вбив журналіста Георгія Гонгадзе.

Мені удалось подивитися оперативне відео фізичного затримання Пукача і його свідчення, які він дав відразу після затримання.

Згідно з повідомленням колишнього співробітника особливо секретного спецпідрозділу МВС України, того самого, у якому служив і Пукач, він був завербований 3-м Управлінням КДБ УРСР ще в 1982 році. Пукач був негласним агентом (таємним співробітником) КДБ під оперативними псевдонімом «Солдатов» та «Тіхуша». Вербування Пукача КДБ відбулось під час його служби в київській «сімці» — підрозділі «зовнішнього спостереження» УВС міста Києва. Пукач з колегами по службі вів таємне спостереження за одним з підпільних підприємців Києва. Після одержання підприємцем від свого компаньйона великої суми грошей, Пукач разом з колегами пограбували його. Пукач з колегами не знали, що самі перебували під спостереженням КДБ. Наступного дня Пукачу запропонували таємно співпрацювати з КДБ або бути відданим під суд. Він вибрав співпрацю з КДБ і став негласним агентом Комітету держбезпеки. Після того як Радянський Союз розвалився, і КДБ змінило вивіску на СБУ, Пукач продовжував залишатися агентом СБУ.

Зауважу, що аналогічним способом у 1973 році був завербований і Віктор Медведчук, який, будучи студентом другого курсу юридичного факультету Київського університету вчинив жорстке побиття неповнолітнього і був взятий під варту. Щоб не бути засудженим і не потрапити у місця позбавлення волі, дав добровільну згоду на таємну співпрацю з органами КДБ УРСР по «п'ятій», так званій «дисидентській лінії». Дослужився до статусу особо цінного агента, працював під псевдонімом «Соколовський».

Більше про агента КДБ Медведчука тут:

1). «АДВОКАТ» Віктор Медведчук: агент КДБ (ФСБ?) «Соколовський» (див. тут: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3527/188/139507/>).

2). «АДВОКАТ» Віктор Медведчук — агент КДБ «Соколовський»: маловідомі факти із біографії кума Путіна (див. тут: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3516/188/138227/>).

3). «АДВОКАТ» Віктор Медведчук — агент КДБ «Соколовський»: таємниці архіву СБУ і спогади ветеранів КДБ (див. тут: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3517/188/138294/>).

Фальсифікація справи в суді

Адвокатка Тетяна Костіна заявила, що з матеріалів кримінального провадження щодо вбивства журналіста Георгія Гонгадзе зникли слова засудженого ексгенерала Міністерства внутрішніх справ Олексія Пукача про те, що до цієї справи причетний другий президент України Леонід Кучма та ексголова парламенту Володимир Литвин.

Про це вона сказала під час пресконференції. За її словами, нині до відповідальності не притягнуто замовників вбивства Гонгадзе, замовників замаху на нардепа II та III скликань Олександра Єльяшкевича та викрадення та побиття журналіста Олексія Подольського, чиї інтереси вона представляє. Адвокат зазначила, ще у січні 2002 року постановою парламенту взяла на себе зобов'язання безумовно виконувати резолюцію ПАРЄ по справі Гонгадзе, Подольського і Єльяшкевича. Однак у справі Єльяшкевича зобов'язання не виконані в повному обсязі, а в справі Гонгадзе і Подольського – не виконуються головні зобов'язання стосовно замовників цих злочинів.

Щодо справи вбивства Гонгадзе, то, за її словами, "плівки Мельниченка" – не єдиний доказ причетності Кучми до вбивства, оскільки є ще такий вагомий доказ, як свідчення виконавця вбивства Гонгадзе Пукача.

"Відомі всьому світу слова Пукача, що вирок суду буде йому зрозумілий, лише коли на лаві підсудних з ним сидітиме Кучма та Литвин, в матеріалах справи відсутні", - заявила вона.

Костіна наголосила, що ці слова навмисно не внесли до справи для того, щоб Кучма та Литвин, який у 1999-2002 роках очолював Адміністрацію президента, могли уникнути відповідальності. Крім того, Костіна звинуватила Верховний суд та Міністерство юстиції в дезінформації, яку надають міжнародній спільноті щодо цієї справи.

"В Раду Європи систематично направляєтся недостовірна інформація, але змовчати чи приховати системні факти фальсифікації не вийде, оскільки цією справою цікавляться не лише Рада Європи, але й Гельсінська комісія Конгресу США", - заявила адвокатка.

Костіна заявила, що для того, щоб вивести Кучму з-під обвинувачення, провадження щодо Гонгадзе і Подольського було засекречено ще в суді першої інстанції, а єдине відкрите засідання було, коли оголошували вирок Пукачу, але, за її словами, і в цьому засіданні була допущена фальсифікація судової справи.

Крім того, правозахисниця повідомила, що коли справа слухалася в апеляційній інстанції, слухання пройшли з порушеннями, зокрема, справу слухали без потерпілих. Також у справі як захисник вдови Георгія Гонгадзе Мирослави брала участь Валентина Теличенко, яка, на переконання Костіної, брала участь у цій справі в статусі адвоката незаконно. Костіна також нагадала, що в 2017 році Касаційний суд усунув Теличенко з цієї справи, проте судді Верховного суду не виконали цю ухвалу і Теличенко досі вважається адвокатом.

Також Костіна наголосила, що сама Мирослава Гонгадзе як потерпіла була лише на одному судовому засіданні, ніколи не знайомилася з матеріалами справи і лише один раз відвідала засідання Апеляційного суду. Костіна зауважила, що в 2015 році суд не залучив доньок Гонгадзе як потерпілих, коли їм виповнилося 18 років, хоча зобов'язаний був це зробити. Адвокат переконана, що всі ці процесуальні порушення в судах всіх трьох інстанцій були допущені з єдиною метою – "вивести з-під відповідальності Кучму".

Адвокатка звернулася до президента Володимира Зеленського з закликом довести справу до кінця, щоб винні у замовленні цих трьох злочинів опинилися на лаві підсудних. Вона додала, що всі попередні президенти, обіцяли поставити крапку у цій справі, однак обіцянок так і не дотримали.

Колишній суддя Конституційного суду та перший генпрокурор України Віктор Шишкін додав, що з метою "відбілити" Кучму

нещодавно Подольському було відмовлено в статусі потерпілого у справі Гонгадзе. За його словами, це було зроблено для того, щоб він як потерпілий не міг клопотати про допит колишніх високопосадовців як свідків (див. тут: <https://suspilne.media/62446-vbivstvo-gongadze-z-materialiv-spravi-znikli-slova-pukaca-pro-pricetnist-kucmi-i-litvina/>).

МІЙ КОМЕНТАР. Звертатися до гаранта Конституції Зеленського – це марна трата часу. На нього самого зачекалася в'язниця разом з главою його Офісу Андрієм Єрмаком. Невже шанована адвокатка Тетяна Костіна цього не бачить? Проте, дякую їй за принциповість і мужню громадянську позицію, проявлену у справі щодо замовників замаху на народного депутата II та III скликань Олександра Єльяшкевича та викрадення та побиття журналіста Олексія Подольського, чиї інтереси вона представляє. Більше б таких адвокатів!

«Воїни Антимафії»

Письменник Олександр Михайлюта видав документальну книгу «Воїни Антимафії» (Київ, 2021) про діяльність таємної офіцерської організації «Антимафія», яку ми створили з Анатолієм Єрмаком восени 1992 року (про цю організацію див. тут: <https://www.uacenter.media/thoughts-aloud/127273-sprut-korupc-ya-pol-tichna-maf-ya-v-ukra-n-nebezpechn-sh-n-zh-vo-nna-agres-ya-ros-geroy-ukra-ni-general-grigor-y-omel-chenko.html>).

У книзі є глава «Справа Гонгадзе» (с. 119 – 124). Вона написана автором на матеріалах ТСК, яку я очолював, моєму звіті, оголошеному мною на сесії Верховної Ради, статтях і публікаціях. Зміст глави подаю фотознімками сторінок 119 -124 із книги «Антимафія». Прочитавши, Ви побачите, яка брудна політика велася навколо справи і пам'яті Георгія Гонгадзе. Окремі політики піарилися на вбивстві Георгія і робили свою політичну кар'єру. Інші, які були урядовцями, не виділяли коштів для проведення зарубіжних експертиз. Знайшлися й такі, які добивалися, щоб на сесії ПАРЕ (членом якої я був у 2006-2010 роках), я не називав

прізвищ Кучми і Литвина, які згідно з висновками ТСК є замовниками вбивства журналіста.

Позиція політиків у справі Гонгадзе усі роки після його вбивства визначалася, як правило, місцем їх сидіння – залежно від посади, яку вони отримували...

СПРАВА ГОНГАДЗЕ

ДОВГОГРАЮЧА платівка під назвою «справа Гонгадзе» крутиться на політичному Олімпі України ось уже котрий рік. І нарешті наприкінці 2018-го ГПУ заявила, що наразі проводиться низка комплексних експертиз із метою виявити замовників убивства журналіста, котре отримало світовий резонанс.

Головне слідче управління Генпрокуратури продовжує розслідування справи щодо організаторів та підбурювачів до умисного вбивства українського журналіста Георгія Гонгадзе. Про це йдеться у відповіді ГПУ на запит Радіо Свобода. За повідомленнями відомства, наразі проводиться низка комплексних експертиз.

«Слідчим шляхом перевіряється на причетність до вчинення злочину значне коло вищих посадових осіб України. На теперішній час будь-кому з вищезазначеного кола осіб повідомлення про підозру не оголошувалися. Водночас касаційне оскарження вироку Олексія Пукача – виконавця вбивства Георгія Гонгадзе – унеможливило слідству з'ясування остаточної кваліфікації замовників убивства» – мовиться у листі.

5 листопада під час круглого столу на тему «Міжнародні зобов'язання України: стан виконання зобов'язань України щодо розслідування та правосуддя в справах Гонгадзе, Подольського та Єльшкевича» у Верховній Раді урядовий уповноважений у справах ЄСПЛ Іван Ліщина зазначив, що Генпрокуратура розслідує факт організації і підбурення до умисного убивства журналіста Гонгадзе. Від ГПУ тоді на круглий стіл ніхто не прийшов. Олексій Подольський, який раніше також проходив у справі Гонгадзе як потерпілий (його раніше викрадали, вивозили до лісу поблизу Прилук і били), заявив, що у цьому провадженні його потерпілим не визнають. У своїй відповіді Генпрокуратура це підтвердила.

Український журналіст Георгій Гонгадзе зник у Києві 16 вересня 2000 року. У листопаді того ж року в Таращанському лісі на Київщині було виявлено тіло без голови, яке, за висновками експертів, могло належати Гонгадзе. Останки зберігалися у київському морзі. Поховали його тільки у березні 2016 року. Вже коли пішла у засвіти його мама, Леся Гонгадзе, котра не визнавала правдивість судово-медичних експертиз, які стверджували, що знайдене тіло без голови і є тілом Георгія Гонгадзе. Замовників убивства так і не було встановлено.

29 січня 2013 року Печерський райсуд Києва засудив ексначальника головного управління кримінального розшуку МВС Олексія Пукача до довічного позбавлення волі, визнавши його винним у вбивстві Георгія Гонгадзе. Апеляційний суд залишив у силі вирок.

Ось що говорить про все це генерал-лейтенант Григорій Омельченко:

– Восени 2002 року ми вже перебували з Кучмою в жорсткій конфронтації. Анатолій Єрмак і я зініціювали у парламенті рух за імпічмент Президента, оскільки в нас уже були докази того, що саме він є замовником злочинів, учинених проти активіста Подольського та народного депутата Єльяшкевича. А «плівки» майора Мельниченка, на яких голос, схожий на голос Кучми, віддає розпорядження про розправу із журналістом Гонгадзе, були на сторінках усіх провідних ЗМІ світу... Тоді вже неозброєним оком було видно, що внутрішня політика Кучми веде до вибудови жорсткої авторитарної вертикалі, де сплелися воедино депутати, криміналітет, економіка, фінанси... І це все по вертикалі підпорядковувалося першій особі, якою був президент, такий собі «крюстний отець» України. Саме він запровадив кримінально мафіозно-олігархічну диктатуру в нашій країні. Кучма вимагав особистої відданості підлеглих, віддавав злочинні накази, керувався принципом «своїх не здавати» і, що найгірше, керувався правилом італійської мафії: кращий свідок – мертвий свідок. (До речі, в Україні досі нема служби захисту свідків, через що лєвова частка злочинів залишається нерозкритою, а замовники цих злочинів – непокарані). Л. Кучма, П. Лазаренко і Ю. Тимошенко є батьками кримінального олігархату і тотальної політичної корупції в Україні. Питається, а звідки ж це в Кучми взялося? Адже – був кадровим комуністичним ватажком, очолював партком «Південмашу» із правами райкому партії... Хоча, якщо проаналізувати роль комуністів в організації Голодоморів, репресій, винищення мільйонів не обмундированих українських юнаків у часи Другої світової, – все стає на свої місця: їхньою метою було «очищення» Богом даної нам землі з її багатючими ресурсами від титульної нації. Нині олігархи продовжують справу комуністів, і доки народ не усвідомить, що не можна голосувати за жодного багатія, його й надалі знищуватиме ця злочинна система, створена Кучмою за сприяння заокеанських «радників».

Григорій Омельченко згадує, що зустрівся з Георгієм Гонгадзе на початку вересня 2000 року, коли на засіданні Верховної Ради за-

пропонував внести до порядку денного проект постанови щодо створення комісії про початок процедури імпичменту Президенту Кучмі, який депутати успішно провалили. У вестибюлі ВР Омельченко передав журналісту теку копій документів про злочини Кучми. Вже 5 вересня 2000 року на сайті «Українська правда» з'явилася публікація Георгія під заголовком «Даєш імпичмент Президента!» (раніше ці матеріали про Кучму опублікувала кременчуцька газета Інформаційний бюлетень). І після цього він зникає – в ніч із 16 на 17 вересня.

Омельченко дізнався про це в Черкасах під час інтерв'ю місцевому телебаченню. Наступного дня на засіданні погоджувальної ради, на якій головував Іван Плющ (заступниками були Медведчук і Мартинюк), він вимагав з приводу факту зникнення Г. Гонгадзе негайного заслухати керівників Генпрокуратури, МВС і СБУ. Іван Плющ полишив засідання, бо поїхав на похорон першого заступника міністра внутрішніх справ Леоніда Бородича, який загинув 16 вересня 2000 року в авіакатастрофі при виконанні фігур вищого пілотажу на літаку «Як-52». Тоді Омельченко різко поставив питання перед Віктором Медведчуком як першим заступником Голови Верховної Ради (я знав його ще зі студентської лави юрфаку Київського держуніверситету, бо як комсорг факультету виключав останнього з комсомолу за жорстоке побиття неповнолітнього, але згодом його поновили, «оформивши стукачем КДБ», і тут вони з Януковичем – просто колеги...»), аби негайно були викликані зі звітом про НП, яка набуде світового масштабу, керівники правоохоронних органів на засідання парламенту. Врешті, їх було викликано, та всі вони (Кравченко, Деркач, Потєбенько) ширили дезінформацію, ахінею про те, що сталося із Г. Гонгадзе. А Генпрокурор Потєбенько (нагороджений уже в часи Ющенка орденом!) ще й приховав факт заяви зниклого Гонгадзе на його ім'я про те, що за Георгієм стежать невідомі, і той просив захисту... Тоді ж виникла потреба створити Тимчасову слідчу комісію для розслідування справи Гонгадзе». Цікаво, що полум'яно виступила головний редактор газети «Дзеркало тижня» Юлія Мостова (дружина кількарязового кандидата в президенти, колишнього міністра оборони Анатолія Гриценка), і на її пропозицію головою Тимчасової комісії призначили не Г. Омельченка, а «рухівця» Лавриновича, завдання якого, звісно, зводилося до гальмування справжнього розслідування. (Згодом цей Лавринович опинився у команді Януковича. – Авт.) І все ж Омельченко і Єрмак виступили під час засідання Комісії, подали докази щодо підозри Президента Кучми

у зникненні опозиційного журналіста, що підтверджувалося оперативними даними МВС та СБУ про «наружку», невідомо чому приставлену до Г. Гонгадзе. Комісія проголосувала за їхню пропозицію заслухати міністра МВС Кравченка, голову СБУ Деркача, керівника апарату МВС Фере, заступника голови СБУ Землянського. Інформація про це просочилася в пресу. Далі розігрується справжній «печерський» детектив. За годину-півтори охорона першого поверху повідомила, що до Г. Омельченка добивається офіцер міліції. Григорій Омелянович спустився на прохідну. Там його чекав молодий підполковник (показав посвідчення) у цивільному, сказав, що генерал Фере терміново хоче зустрітися. Домовилися, що завтра вранці цей офіцер прибуде до Верховної Ради, і вони поїдуть на неофіційну зустріч, під час якої, здогадувався Омельченко, Фере мав щось важливе сказати. Вони були знайомі давно по спільній роботі в МВС, але до Омельченка як до народного депутата той звертався вперше.

Наступного дня Григорій Омелянович вийшов на обумовлене місце в обумовлений час, але підполковника не було. Минуло чверть години і полковник зрозумів, що офіцера вже не буде. На такому рівні у працівників МВС випадкових «проколів» не трапляється. Так і сталося. Бо вже за годину-другу Омельченку доповіли, що генерал Фере впав у кому, і його госпіталізували у відомчий госпіталь... Із коми, як відомо, генерал, який ризикнув щось важливе повідомити полковнику Григорію Омельченку, вже не вийшов. А помер, не приходячи до тями, за дивним збігом обставин усього за пару місяців (31 травня 2005-го) після того, як його начальник, ексміністр МВС Юрій Кравченко 4 березня 2005 року нібито застрелився двома пострілами в голову у гаражі свого котеджу на околиці Києва. (Довідка: тоді прем'єром уже була Ю. Тимошенко, а головою СБУ – її «права рука» – Турчинов. – Авт.).

Напередодні тодішній генпрокурор Пискун на пресконференції оголосив, що викликає Кравченка на допит у справі Гонгадзе. Омельченко ж дзвонив Пискуну і розмовляв на підвищених тонах, мовляв, хіба ти не розумієш, що чиниш? Він же не доживе до допиту... Телефонував Турчинову і просив затримати Кравченка або взяти під охорону, адже ще з грудня 2004 року СБУ вела за ним стеження. Ввечері 3 березня Омельченко виступив на двох телеканалах («Тоніс» і 5-й канал) та вимагав негайно затримати Кравченка, аби таким чином зберегти йому життя... Ніхто Омельченка не слухав, адже декому Кравченко стояв на заваді, бо той дуже багато чого знав. Тобто знав усі подробиці, як глава Адміністрації Президента Кучми Литвин намовив «шефа» віддати злочинний наказ Кравченку

«приборкати» норавливого «грузина». І дивним чином диктофон Мельниченка вже стримів під знаменитим диваном у кабінеті Кучми, і той наказ зафіксував. Бо ситуація із «приборканням» Гонгадзе була дуже вигідна спецслужбам Росії, котрі мали завдання протидіяти просуванню України в Євросоюз і НАТО, чому Кучма не заперечував. А тут така нагода – скористатися особистісним конфліктом Гонгадзе й Литвина через одну особу слабкої статі, аби "підловити Кучму на слові" й скомпрометувати в очах усього світу. Справді, хіба ж можна пускати в Євросоюз країну, президент якої віддає накази знищити журналіста!

Але насправді дивного нічого немає. Литвин (і нині в його офіційній біографії зазначено, що він – офіцер КДБ СРСР) грав свою роль, так само як Янукович – свою у схемах Луб'янки. Перевертівшись із комуністичної в капіталістичну структуру, «контора» ніяк не може змиритися з суверенітетом України та всіляко намагається відродити «імперію зла». А для цього всі засоби прийнятні для цих аморальних типів. Отож нині на часі говорити не про декомунізацію, а про декагебізацію. Хоча це – інша тема.

До речі, Г. Омельченко мав у ті часи тісні контакти з Ю. Кравченком по роботі. Однолітки, служили в міліції. У них відбулася відверта розмова після ухвалення Конституції 1996-го року. «Юро, захищай Конституцію, вона повинна бути твоїм Ангелом, не забрудни свої руки кров'ю», – сказав Омельченко, мовляв, ти як міністр маєш служити не особам, а Закону. Той відповів: «Я обрав Президента!». Що означало: закон законом, а я виконуватиму волю Кучми. Ну ось і виконав у випадку з Гонгадзе... Ніби не знав правило «патрона»,

запозичене в італійській мафії, про те, що «кращий свідок – мертвий свідок». «Але ж, – каже генерал Омельченко, – окрім земного суду, є ще й суд Божий. І він – безкомпромісний, він хабарів не бере!».

Полковник Григорій Омельченко – керівник офіцерської організації і депутатської групи «Антимафія» (1992–2002 рр.)

На завершення. Я уже зазначав, що у 2002 році втретє був обраним народним депутатом і добився створення нової ТСК у справі Гонгадзе. Мене обрали головою Комісії.

Одним із самих активних членів ТСК був Юрій Луценко - майбутній міністр внутрішніх справ за часів президента Віктора Ющенка і Генеральний прокурор за президентства Петра Порошенка.

Нагадаю, що 28 листопада 2000 року народні депутати Олександр Мороз і Юрій Луценко оприлюднили в парламенті аудіозаписи, зроблені майором Миколою Мельниченком у кабінеті президента про причетність Кучми до вбивства Георгія Гонгадзе.

"Українська Правда", ну це просто вже, бл***, оборзелі. Подонок, бл***. Грузін, грузін... Чеченцев надо, чтобы укралі его і викінули... Ну, подонок, бл***, висшей мери, – президент України Леонід Кучма обговорює долю Гонгадзе в липні 2000 року.

Співбесідниками Кучми були голова його Адміністрації Володимир Литвин, міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко та голова СБУ Леонід Деркач. На плівках Кучма дає завдання провести "заходи" щодо журналіста та повертається до теми знову й знову. Складається враження, що президент був одержимий журналістом (див. тут: https://24tv.ua/hto-vbiv-georgiya-gongadze-vikonavtsi-zamovniki-golovni-novini_n1633216).

Народний депутат Юрій Луценко вручає президенту України Леоніду Кучмі лапті, як символ імпічменту, перед початком його виступу на трибуні Верховної Ради у вівторок, 18 червня 2002р. У цей день президент виступив у ВР із щорічним посланням до депутатів.

2017-й рік – колишній президент Кучма та генеральний прокурор Луценко тепло вітаються на заході олігарха Пінчука у роковини зникнення журналіста Гонгадзе / Фото – Юрій Бутусов.

Будучи членом ТСК Луценко вважав Кучму замовником викрадення і вбивства журналіста Георгія Гонгадзе.

https://24tv.ua/hto-vbiv-georgiya-gongadze-vikonavtsi-zamovniki-golovni-novini_n1633216

Зауважу, що Кучма, його адміністрація і голова Верховної Ради Литвин прикладали неймовірних зусиль, щоб ця Комісія не була створена. Проте я уже мав гарний досвід парламентської діяльності, знав усі хитрощі, як керівництво парламенту або секретаріат за його вказівкою маніпулюють складанням плану роботи сесії Верховної Ради, включенням до порядку денного тих чи інших питань і голосуванням по ним. Окрім того, я мав гарний практичний досвід роботи начальником відділу військової контррозвідки. Якщо коротко – я переграв Кучму і Литвина і добився свого. Верховна Рада створила ТСК, яку я очолив.

З оточення президента Кучми мені передали, що президент був у такій ярості, що жбурляв в кабінеті все, що попадало під руку і по «сотці» (закритий телефонний зв'язок) матюкав Литвина за те, що той не зміг «зарубати» моє питання.

Відкрию Вам маленьку таємницю моєї роботи слідчим МВС. Я не любив розслідувати або завершувати слідство у кримінальних справах, які мені керівництво передавали в силу різних причин від іншого слідчого. Не тому, що там могли бути допущенні якісь помилки чи погрішності або я не довіряв колезі. Ні. Я не відчував «енергетики духу» цієї справи, її учасників – обвинувачених, потерпілих, свідків, експертів і навіть речових доказів.

Моя «фішка» - починати розслідування справи з першого кроку – огляду місця події, неофіційно без протоколу розмови (бесіди) з заявником про злочин, потерпілим чи очевидцем злочину. Офіційно, під протокол допит буде потім. Мені треба було відчутти на місці події «дух» (енергетику) злочину і того (тих), хто його вчинив. Деревя, кущі, рослини, квіти, тварини, які були на місці вчинення злочину давали багато «інформаційної енергії». В уяві моделювались обставини вчинення злочину, психологія і характер

злочинця, якого я ще не бачив, його ще треба було встановити і затримати. Коли ти розслідуєш справу від початку до кінця і направляєш її в суд з затвердженим обвинувальним висновком, ти відчуваєш загальну її енергетичну атмосферу і як вона «дихає».

За час роботи слідчим не мав жодного незаконно затримання або арешту підозрюваного (обвинуваченого), незаконного притягнення невинної особи до кримінальної відповідальності або оправдального вироку. Першим моїм учителем і наставником, який зробив мене слідчим-професіоналом, була начальник слідчого відділу Шевченківського РВВС м. Києва, підполковник міліції Лілія Сергіївна Самойленко (світла їй пам'ять).

Розмова з Притулою

Повернемося в липень 2002 року. Через пару днів після створення ТСК я зустрівся з Оленою Притулою на її прохання. Звичайно, що до зустрічі з нею, я підготувався інформаційно, щоб бачити чи буде розмова щирою і як вона буде відповідати на мої несподівані професійні запитання. Оскільки я уже знав, що вона ключовий свідок у встановленні істинного мотиву викрадення і вбивства Георгія Гонгадзе, з яким познайомилася в 1997 році. Олена була в приятельських і дружніх стосунках з Георгієм, мала з ним «роман», писали ЗМІ.

Вона була останньою, хто бачив Георгія живим до його викрадення і вбивства. Гонгадзе вийшов з її квартири приблизно о 22 год. 30 хв. 16 вересня 2000 року, щоб їхати додому. На нього чекала дружина з дітьми без ключів від квартири. Більше його ніхто не бачив.

Серед журналістів і в політичних колах звучала версія, що у Литвина нібито були «близькі стосунки» з Оленою Притулою, яка працювала разом з Георгієм Гонгадзе в «Українській правді» і він нібито з ревності накручував Кучму проти Георгія і підбурював його до розправи над журналістом.

Сам Литвин цю версію спростовує, називаючи її «інформаційним вкиданням». «Що-що, але добре знаю: де, коли і з ким», - зазначив Литвин.

Не знаю, що було між Притулою і Литвином, свічку, як кажуть, не тримав. Але диму без вогню не буває...

В Київ Притула переїхала із Севастополя у 1996 році. За інформацією журналістів, в тому ж році за сприянням помічника президента Кучми Володимира Литвина проходила стажування у Дюкському університеті в Північній Калоріні (США).

З 1996 по 1999 рік позитивно активно висвітлювала діяльність президента Кучми для «Інтерфаксу».

У липні 1999 року під час президентських виборів за клопотання Литвина указом президента Кучми отримала звання заслуженого журналіста України. У листопаді 1999 року Литвин став главою Адміністрації президента Кучми.

У грудні 1999 року Притула разом з журналістами Сергієм Шолохом і Георгієм Гонгадзе прибула до Вашингтону з метою привернути увагу влади США до утиску свободи слова в Україні. За словами Притули, саме тоді виникла ідея про необхідність створення української новинної інтернет-газети.

У квітні 2000 року Гонгадзе і Притула заснували «Українську правду». Георгій став головним редактором, а Притула – його заступницею. Після смерті Гонгадзе Притула стала головним редактором «УП».

Оскільки зустріч з Оленою Притулою була не офіційною, а приватною, вона проходила в Маріїнському парку. Окрім того я не міг бути впевненим, що мій кабінет не прослуховується моїми колегами за наказом голови СБУ Леоніда Деркача.

Майже годину продовжувалось наше спілкування і гуляння по парку. В основному говорила Олена. Після декількох моїх запитань (розвідувального характеру), вона зрозуміла (це було видно по її

очам і реакції), що я знаю набагато більше про її особисте життя, ніж вона вважала.

Для себе я точно вияснив, яким був ІСТИННИЙ мотив викрадення і вбивства Георгія.

Для загального розуміння. Мотив злочину – це внутрішнє спонукання, рушійна сила кримінально карного вчинку людини, що визначає його зміст і допомагає більш глибоко розкрити психічне ставлення особи до вчиненого. Сутність мотиву полягає в тому, що він завжди пов'язаний з певними спонуканнями, які викликали у особи рішучість вчинити злочин.

Розмова з Литвином – комплекс «заляканої дитини»

У нашому випадку мотив мав подвійний характер і був різним у Литвина і Кучми, щоб розправитися з «обарзевшим» Георгієм. У Литва – це НЕПРИЯЗНІ СТОСУНКИ з Георгієм, які спонукали його ПОМСТИТИСЯ журналісту.

В силу свого психотипу (характеру) і фізичної слабкості Литвин боявся самотійно «розібратися» з фізично сильнішим Георгієм Гонгадзе, учасником бойових дій і сміливою людиною.

Через свій страх і фізичну слабкість Литвин вирішив помститися журналісту Гонгадзе «чужими руками» Кучми і Кравченка (з якими дружив сім'ями).

По своєму психологічному характеру і психотипу Литвин є боягузливим і мстивим. Швидше за все, у дитинстві він отримав психологічну травму і переніс психічний стрес якимось переляком або залякуванням. В одному із своїх інтерв'ю Литвин розповів, що в дитинстві мама його часто прив'язувала на мотузці до столу, коли йшла з дому, щоб з ним нічого не сталося.

Як зазначають психологи і психіатри, такі події, які були з Литвином у дитинстві (прив'язування його на мотузці як маленьку собачку), безслідно не проходять – виникає комплекс «заляканої дитини».

Дитячий страх - це ворог людини з перспективою (більше про це читайте в спеціальній літературі – див. Гугл).

Мотивом у Кучми стали СЕРДИТІСТЬ, ЗЛІСТЬ і РОЗДРАТУВАННЯ на Георгія за його критичні публікації в «Українській правді», роздруківки яких з Інтернету (Кучма не вмів користуватися комп'ютером) Литвин щоранку підсовував президенту при доповідях як глава Адміністрації.

Дії Литвина носили характер «провокатора-підбурювача» - «провокатора-замовника» розібратися з Гонгадзе. Судова практика засвідчує, що при вчиненні подібних вбивств або інших тяжких насильницьких злочинів проти особи, мотив злочину нерідко буває подвійного характеру, подібним як у Кучми і Литвина.

Врешті-решт, терпіння у Кучми лопнуло і він віддав наказ Кравченку і Деркачу розібратися з Гонгадзе, зробити йому «пи*дець», що на сленгу означає «СМЕРТЬ» або «ВМЕРТИ». Що саме треба зробити з Георгієм, президент Кучма порадив Кравченку звернутися до «Володі» (Литвина – Авт). Про це мова йде на аудіозаписах Миколи Мельниченка, автентичність яких підтвердила експертиза, які були оголошені в суді, при слуханні справи Пукача.

В кінці зустрічі, я запитав у Олени Притули, чи готова вона на засіданні ТСК, під присягою, дати офіційні свідчення і відповіді на мої запитання? Вона схвильовано сказала: Ні і попросила мене нікому не розповідати про зміст нашої розмови.

Я відповів, що без її підтверджень те, що вона розповіла, моя розповідь не буде доказовою і заспокоїв її, що нашу розмову я не записував таємно на диктофон, як це робив майор Мельниченко. Застеріг, що під час прогулянки і розмови в парку ми могли бути під візуальним і технічним контролем оперативних служб СБУ і МВС і нас могли «писати» на відео або аудіо. Сказав їй, що вона ключовий свідок у справі для встановлення істинного мотиву викрадення і вбивства Георгія Гонгадзе.

Тому будь уважна і обережна - зауважив я. Вони можуть піти на все. Олена перепитала, хто – вони? Кучма, Литвин, Кравченко і Деркач – відповів я і порадив, якщо є можливість, виїхати за кордон заради особистої безпеки.

Наскільки мені відомо, вона буцімто на певний час (в 2003-2004 роках) перебувала у США, а потім повернулася в Україну перед початком Помаранчевої революції.

Литвин відмовився прийти на засідання ТСК для дачі свідчень і відповіді на запитання членів Комісії. Думаю, Ви розумієте чому. Він найбільше боявся, що «допитувати» його буду я, як колишній слідчий.

СПОГАД. У липні 1990 року, будучи делегатом останнього 28-го з'їзду КПРС, як член комісії з'їзду, я допитував Генерального секретаря ЦК КПРС, президента СРСР Михайла Горбачова щодо обставин вивезення за кордон «валюти і золота партії» та іншим питанням.

Члени партійної комісії, які були присутні на допиті, у своїх інтерв'ю розповідали журналістам, що під час допиту Горбачова, у нього від моїх запитань спітніли руки, а «пляма» на його голові покрилася рясним потом, як ранковою росою. По закінченні допиту Горбачов, витираючи хустинкою руки і лисину, звертаючись до мене, сказав: «Майор, Ваш спокійний впевнений голос, поставлені несподівані запитання, викликали у мене мурашки по тілу. Таке відчуття, що Ви читаєте думки. Не хотів би я бути у Вас на допитах у справах, які Ви розслідуєте. Дякую Вам за вашу принциповість і професіоналізм високо рівня», - сказав Горбачов і подав руку. Я потиснув. Це було не останнє моє спілкування з ним. Але це уже інша історія...

«Шерше ля фам»

У грудні 2004 року, під час буремних подій Помаранчевої революції, я прийшов до Литвина в його службовий кабінет без попередження. Він був напружений і з трудом стримував хвилювання, у зв'язку з моїм несподіваним візитом. Мені вистачило

приблизно 20-ти хвилинної розмови з ним, щоб переконатися у справжньому мотиві викрадення і вбивства журналіста Гонгадзе – це неприязні особисті стосунки Литвина з Георгієм, які виникли через Олену Притулу.

Як кажуть в таких випадках французи: «Cherchez la femme» (Шерше ля фам), що буквально означає «шукайте жінку».

Після розмов з Оленою Притулою, Володимиром Литвином, Мирославою Гонгадзе та іншими, хто знав їх близько, внутрішньо я уже не сумнівався в МОТИВІ злочину, вчиненого Литвином – НЕПРИЯЗНІ СТОСУНКИ і ПОМСТВА.

Це - мої внутрішні переконання (як слідчого в минулому), які сформувалися на основі встановлених процесуальних і конфіденційних фактичних даних (доказів) та неофіційних розмов з зазначеними особами.

Пам'ятаєте, я Вам говорив, що моя «фішка» як слідчого в розкритті злочину була в тому, щоб починати розслідування справи самостійно з першого кроку – огляду місця події, неофіційної без протоколу розмови (бесіди) з потерпілим, очевидцем злочину, підозрюваним?

Тепер Ви знаєте, чому мені були необхідні ці неформальні неофіційні спокійні розмови (бесіди) Притулою, Литвином та іншими. Мені треба було відчувати всю енергетичну атмосферу злочину і всіх його учасників в різних статусах (жертва, вбивці, очевидці, свідки, потерпілі і т. д.).

Скажу більше. Я зі своїм колегою-побратимом Анатолієм Єрмаком був в Таращанському лісі, на тому місці, де 2 листопада 2000 року знайшли обезголовлене тіло Георгія Гонгадзе. Провели там на самоті майже годину. Багато чого мені повідало це місце. Воно було наповнене енергією страху Кучми, Литвина, Кравченка і віяло могильним холодом вбивць Георгія, які скоро стануть мерцями...

Майже одночасно з інсультом, який трапився у керівника Апарату МВС, генерал-полковника міліції Едуарда Фере на початку липня

2003 року (не приходячи до тями, перебуваючи у комі впродовж шести років, він помер на початку червня 2009 року), у Австрії 22 липня 2003 року від гострого інфаркту і відмовою нирок помер свідок, а можливо і за співучасник вбивства Гонгадзе – голова Державного управління справами (з лютого 2000 року), генерал-полковник міліції Юрій Дагаєв. До призначення керівником ДУС був заступником міністра внутрішніх справ Кравченка (1998-2000), в 1996-1998 роках очолював ДАІ МВС.

Майже одночасний і несподіваний інсульт у Фере і гострий інфаркт і відмова нирок у Дагаєва (на здоров'я обидва не жалілися) та події, які відбувалися навколо вбивства Георгія Гонгадзе і отримана мною конфіденційна інформація, дають підстави вважати, що вони швидше за все були отруєні. Окрім того, в соціальних мережах була інформація від анонімного працівника МВС, що їх отруїли. Знаю точно, що Дагаєв був одним з учасників бесіди у кабінеті Кучми, де вирішувалась доля Гонгадзе.

Влітку 2002 року я і Анатолій Єрмак таємно зустрічалися з Дагаєвим по його ініціативі за містом. Із розмови ми зрозуміли, що він знає багато про ДТП з В'ячеславом Чорновілом і про вбивство Георгія Гонгадзе. По ньому було видно, що він чогось, чи когось дуже боїться. На пропозицію Анатолія Єрмака прийти на засідання ТСК і все розповісти, що йому відомо про загибель Чорновіла і Гонгадзе і цим себе захистити, Дагаєв відповів: я подуваю. І попросив нас нікому не розповідати про нашу зустріч...

Зауважу, що самий небезпечний ворог людини – це її внутрішній СТРАХ!

Мені відомо, що між Фере, Дагаєвим і Пукачем була дружба, вона продовжувалася і після вбивства Георгія Гонгадзе. Троє генералів нерідко обідали в заміських ресторанах. Фере опікував Пукача і сприяв йому в просуванні по службі. Саме за протекцією Фере Пукач був призначений начальником Управління кримінального пошуку МВС. Коли в кінці 2001 року Фере звільнився з МВС, Дагаєв призначив його своїм радником.

Про більш чим ймовірно вбивство міністра Кравченка (а не дивне «самогубство» двома пострілами з пістолета в голову) рекомендую прочитати тут:

- [Как убивали Юрия Кравченко и «хоронили» следствие. Часть первая](#)
- [Как убивали Юрия Кравченко. Часть вторая](#)

Інформацією про обставини вбивства Георгія Гонгадзе добре володів Микола Джига, який був першим заступником міністра внутрішніх справ з 1998 по 2002 рік. Знаючи, що вбивство журналіста вчинили працівниками міліції, він про це мовчав, а брехав народним депутатам і суспільству. Говорив про Георгія нісенітниці і дурниці. Соромно було слухати.

Наприклад, у травні 2001 року у Тбілісі на 30-й Європейській регіональній конференції Інтерполу Джига заявив, що вдень вбивства Георгія Гонгадзе двоє невідомих погодилися підвезти його на своїй машині. Як виявилось, вони були наркомани і шукали наркотики, а не знайшовши їх, спробували пограбувати Георгія. Журналіст вчинив їм супротив, в результаті чого був вбитий наркоманами, а потім похоронений в Києві. Пізніше останки тіла Гонгадзе були перепоховані в Таращанському лісі. Джига наголосив, що слідство у справі про вбивство Гонгадзе завершено. Він відмітив, що вбивство носило «чисто кримінальний характер» і не було пов'язано з журналістською діяльністю Гонгадзе. За словами Джиги, особи, які убили Гонгадзе, потім самі були вбиті, а їх вбивці затримані міліцією і дають свідчення (більше див. тут:

https://bin.ua/news/economics/economic/5324-nikolai_dzhiga_georgii_gongadze_byl_ubit_narkomanami_podvozivshi_mi_ego_na_mashine_a_zatem_zakhoronen_v_kieve.html).

У березні 2001 року Кравченко був звільнений з посади міністра. Через рік він був призначений головою Державної податкової адміністрації (2002 – 2004) і забрав до себе Джигу на посаду начальника Слідчого управління податкової міліції ДПА (2003-2004).

***

У вересні 2005 року на сесії Верховної Ради я зробив звіт про результати роботи ТСК у справі Гонгадзе і заявив, зокрема, що за висновками Комісії і моїми як її голови (слідчого в минулому) ЗАМОВНИКОМ викрадення і вбивства журналіста Георгія Гонгадзе є президент Леонід Кучма, ПІДБУРЮВАЧЕМ - тодішній глава Адміністрації, нині голова Верховної Ради Володимир Литвин, ОРГАНІЗАТОРОМ – міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко (покійний), СПІВОРГАНІЗАТОРОМ – керівник апарату міністра генерал-полковник Едуард Фере (впав у кому в липні 2003 року і, не приходячи до тями шість років, помер в липні 2009 року).

Парламент взяв звіт до відома і прийняв рішення направити матеріали ТСК Генеральну прокуратуру.

Як народний депутат я направив Генеральному прокурору матеріали комісії разом з депутатським запитом про порушення кримінальної справи проти Кучми, Литвина, Кравченка і Деркача, притягнення їх до кримінальної відповідальності і взяття під варту, як співучасників викрадення і вбивства Георгія Гонгадзе та вчинення інших злочинів проти нього.

Литвин побоявся бути присутнім на сесії під час мого звіту, хоча до обіду головував на засіданні парламенту.

Через півроку, у березні 2006 року відбулися чергові парламентські вибори, на яких «Народний блок Литвина – МИ» потерпів фіаско і не пройшов до Верховної Ради.

В соціальних мережах появилася інформація, що Литвин впав у депресію і хотів покінчити життя самогубством, оскільки боявся арешту у справі вбивства Гонгадзе.

Проте не арештували, хоча всі підстави для цього є!

Рекомендую ознайомитися з деякими біографічними фактами із життя Литвина, які опубліковані у книзі «Воїни Антимафії» (див. фото сторінок книги). Це дасть Вам краще зрозуміти моральну і духовну гнилість цього горе-політика.

Навчаючись в КДУ ім. Шевченка, Медведчук закінчив військову кафедру, і наказом міністра оборони СРСР № 47 від 4 квітня 1978 року йому було присвоєно військове звання «лейтенант запасу».

Міністр оборони України Анатолій Гриценко своїм наказом від 25 серпня 2005 року № 516 позбавив Медведчука звання полковника, «розжалувавши» його до капітана запасу. Проте у 2009 році кум Путіна доказав через суд, що він «справжній полковник», і добився скасування наказу Гриценка...

...І Литвин – на лаві «запасних»

Свого часу глава Адміністрації президента Володимир Литвин, побувши в період з 9 по 10 січня 2001 року у відрядженні в Східній Славонії (Югославія, бойові дії там уже не велися), де перебував Український контингент Миротворчих сил ООН, звернувся як полковник запасу СБУ до голови СБУ Радченка В. І. з рапортом про визнання його учасником бойових дій. 25 квітня комісія СБУ визнала Литвина учасником бойових дій.

У березні 2006 року інформація про це набула розголосу, ЗМІ також повідомили, що Литвин був агентом КДБ. Перебуваючи у Запоріжжі 20 березня 2006 року, Литвин прокоментував журналістам цю ситуацію досить плутано і туманно (цитую): «Я хотів би підкреслити таку особливість, що заяви туди не пишуть, якщо це говорять, що це добровільно, відповідними натяками».

Виникає запитання: то ким насправді був Володимир Литвин до отримання звання «полковник запасу» СБУ?

Відповідь на це запитання дає його послужний список. Литвин народився в 1956 році в селянській родині на Житомирщині. Після закінчення школи у 1973 році вступив на історичний факультет КДУ ім. Шевченка, який закінчив у 1978 році і був зарахований до аспірантури. У ЗС СРСР не служив.

У 1977 році закінчив військову кафедру при КДУ. Військову присягу прийняв у липні 1977 року при в/ч 51418. У 1978 році, перебуваючи на посаді методиста навчального відділу ректорату КДУ, Литвину було присвоєно звання «лейтенант запасу» (наказ МО СРСР № 47 від 04.04.1978 р.).

У лютому 1981 року, перебуваючи на посаді помічника ректора КДУ, Литвин добровільно подає документи до Управління КДБ УРСР у м. Києві та Київській області з проханням зарахувати його до кадрового складу офіцерів запасу КДБ СРСР. У 1983 році Литвин пройшов місячні збори офіцерів КДБ при в/ч 62433.

На воєнний час – по мобілізаційному плану – був призначений на посаду оперуповноваженого Особливого відділу КДБ СРСР по Київському Червонопрапорному воєнному округу.

У 1984 році Литвин захистив кандидатську дисертацію на тему «Діяльність Комуністичної партії України з удосконалення підготовки викладачів суспільних дисциплін (1966–1975 рр.)». У 1986 – 1989 роках – начальник Управління Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти Української Радянської Соціалістичної Республіки.

1986 рік – Литвину присвоєно військове звання «старший лейтенант запасу КДБ СРСР» (наказ КДБ СРСР № 531 від 30.12.1986 р.).

З січня 1989 по вересень 1991 року – відповідальний працівник ЦК КПУ: лектор, консультант, помічник секретаря ЦК КПУ.

У 1995 році, під час перебування на посаді помічника президента України, Литвину було присвоєно позачергове військове звання «майор запасу» (наказ СБУ № 300-ос від 13.05.1995 р.), минаючи чергове звання – «капітан» (у Радянському Союзі відомий подібний випадок був із космонавтом Юрієм Гагаріним. Він отримав після першого польоту в космос чергове звання «майор» після попереднього – «старший лейтенант»). У 1996 році Литвину було достроково присвоєно чергове військове звання «підполковник запасу» (наказ СБУ № 491-ос від 21.08.1996 р.). У 1999 році, під час перебування Литвина на посаді першого помічника президента України, йому знову достроково було присвоєно чергове звання «полковник запасу» (наказ СБУ № 1139 від 13.08.1999 р.).

Чим відплатив? Як голова парламенту Литвин брав найактивнішу участь у ратифікації Харківських угод з РФ (27 квітня 2010 р.), підписав антиукраїнський Закон «Про засади державної мовної політики» (31 липня 2012 р., неофіційно відомий як «закон Ківалова–Колесніченка»), прийнятий із грубим порушенням Конституції, норм регламенту та процедури розгляду, і проголосував за так звані «диктаторські закони» (16 січня 2014 р.).

У вересні 2016 року ЗМІ опублікували «думки вголос» Литвина, у яких він закликав відновити відносини з Росією і забути про Євросоюз. «Від відносин з Євросоюзом ми нічого не отримуємо, а від того, що розірвали їх із Росією, багато чого втрачаємо», – наголосив Литвин.

Ознайомивши ветеранів КДБ УРСР із послужним списком Литвина, проаналізувавши отриману інформацію та їхні коментарі, у

мене, як ексначальника відділу військової контррозвідки, не було сумніву, що в студентські роки, швидше за все на 2-3 курсі, Литвин був завербований КДБ. Такий висновок підсилювали і вищезазначений коментар самого Литвина, і особисті з ним розмови на цю тему.

Як стверджували ветерани КДБ, якби Литвин, коли був студентом, не погодився на запропоновану йому таємну співпрацю з органами державної безпеки, то такого стрімкого кар'єрного росту в сільського хлопця просто не було б.

Після закінчення історичного факультету Литвин був би направлений у село вчителем історії, як більшість його однокурсників-випускників, а не в аспірантуру.

Після закінчення місячних курсів КДБ УРСР і зарахування його до кадрового складу офіцерів запасу КДБ СРСР Литвин, на думку експертів, маючи вже досвід роботи агентом, найімовірніше, був призначений наказом голови КДБ УРСР резидентом агентурної мережі в КДУ ім. Шевченка. Продажна шкура?.. Хай скаже сам.

Табачник ще один «справжній полковник»

Подібну біографію має ще один глава Адміністрації президента України Кучми – «справжній полковник» Дмитро Табачник. Він, як і Литвин, закінчив історичний факультет КДУ ім. Шевченка, куди вступив лише з третьої спроби, швидше за все, як зазначають експерти спецслужб, після згоди на таємну співпрацю з органами КДБ.

На третьому курсі (1983 р.) стає заступником секретаря комітету комсомолу університету, згодом його приймають до лав КПРС, в якій він перебуває до її розпуску. 20 жовтня 1989 року міністр оборони СРСР присвоїв Табачнику звання «старший лейтенант запасу». В 1990 році Табачника призначають завідуючим відділу Київського міського комітету ЛКСМУ.

Аналіз його біографії, кар'єрного росту, антиукраїнської діяльності та українофобських і проросійських поглядів дає підстави для висновку, що він був (вірогідність дуже висока!) агентом КДБ по «дисидентській» п'ятій лінії і «загартувався як сталь» у боротьбі з «українським буржуазним націоналізмом». Одним словом – донощик іще той... вірний спадкоємець Кагановича!

При уряді Кучми Табачник – керівник прес-служби КМ, 1-й заступник голови Державного комітету у справах преси, видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження, на президентських виборах 1994 року – керівник виборчої компанії Кучми, яка базувалася на

Не покаране зло, вирросло в абсолютне

Внаслідок політичної кризи в Україні 2007 року Литвин почав частіше з'являється на проросійських олігархічних телеканалах, ведучи свою передвиборчу кампанію під гаслом «Країні потрібен Литвин!».

У вересні 2007 року на дочасних виборах блок Литвина проходить до Верховної Ради. Фракції партії Регіонів і комуністів обрають його головою парламенту.

У 2010 року рвався у президенти України (отримав 2,3% голосів підтримки).

У квітні 2010 року Литвин у неконституційний спосіб протягнув у парламенті ратифікацію колоніальних для України Харківських угод з росією, які визнані державною зрадою.

Підписав на угоду Москві антиконституційний Закон про засади державної мовної політики (2012).

З 2012 по 2014 рр. — народний депутат VII скликання. Агент КДБ Литвин стає головою Комітету з питань національної безпеки і оборони, який дає згоду на призначення громадян росії, агентів ФСБ керівниками МО (Лебедев) і СБУ (Якименко).

У 2014—2019 роках був народним депутатом України 8-го скликання. Восени 2016 року закликав відновити відносини з росією і забути про Євросоюз.

На дострокових парламентських виборах 21 липня 2019 року нарешті програв кандидату від партії «Слуга народу» Дмитру Костюку.

Навесні 2021 року Литвин вирішив балотуватися в ректори КНУ імені Тараса Шевченка, що викликало обурення у політиків, громадських активістів та самих студентів. 17 березня Литвин не зміг пройти у другий тур виборів ректора. Посів лише четверте місце з 165 голосами (3,99% від загальної кількості тих, хто голосував).

Чи потрібно ворушити минуле?

Можливо, хтось із читачів зробить зауваження. Для чого, мов, ворушити старе – 23-ти річної давнини. Сьогоднішня ЗЕ-влада, як і попередня, Кучму і Литвина не покарає. Ворон ворону око не виклює. У нас немає незалежного правосуддя, воно повністю корумповане.

Чого лише вартий масштабний корупційний скандал на весь світ з Верховним Судом, голова якого Князєв створив за участі суддів організоване злочинне (мафіозне) угруповання для одержання неправомірної вигоди і хабарів керівництвом і судьями ВС, про що я написав у недавній статі «Спрут. Корупція і політична мафія в Україні небезпечніші, ніж воєнна агресія росії» (див. тут: <https://www.uacenter.media/thoughts-aloud/127273-sprut-korupc-ya-pol-tichna-maf-ya-v-ukra-n-nebezpechn-sh-n-zh-vo-nna-agres-ya-ros-geroy-ukra-ni-general-grigor-y-omel-chenko.html>).

Відповідь на таке зауваження проста. Я керуюся настановою Григорія Богослова: «Мовчанням зраджується Бог».

Я не знаю як живе Литвин зі своїм минулим (п'яниці Кучмі легше, хильнув стакан горілки і бренькає собі на гітарі. Згадайте у 3-х хв. відео про два його президентські терміни <https://m.youtube.com/watch?v=bklamnqDDeE>).

Можливо Литвин насолоджується своїми матеріальними статками (заміським будинком/особняком, київськими квартирами, іномарками, валютними збереження. Кучмі яхта не потрібна...).

Я не знаю, чи згадує він Георгія і його доньок-близнят, яких він разом з Кучмою, Кравченком і Пукачем зробив сиротам у трирічному віці, а Мирославу Гонгадзе – вдовою.

Мені не відомо, чи знає Литвин, що таке «КАРМА».

Проте мені добре відомо:

«За все в житті платити треба: що ти посієш — те й пожнеш. Господь завжди все бачить з неба, Його очей ти не минеш».

«Життя нічого не дає дарма, і всьому, що дається долею, таємно визначена своя ціна».

Пам'ятаєте, на початку статті написано, що в 2003 році у Вашингтоні я дав слово маленьким донькам-близнятам Георгія, що зроблю все від мене залежне і що в моїх силах, щоб встановити всіх учасників вбивства Георгія і притягнути їх до відповідальності?

Думаю, що слово я стримав. Всі учасники викрадення і вбивства їх батька Георгія Гонгадзе мною встановлені і названі на сесії Верховної Ради та в ЗМІ.

Двоє (Кравченко і Фере) не дожили до суду – мертві.

Четверо (Пукач, Протасов, Костенко і Попович) визнані винними у викраденні і вбивстві Георгія Гонгадзе і засуджені судом (один із них помер в колонії) до різних строків позбавлення волі (Пукач – довічно).

Залишились не покараними в судовому порядку двоє – замовник Кучма і підбурювач Литвин.

Звичайно, зроблені мною і ТСК висновки не є ІСТИНОЮ в останній інстанції. Її повинні встановити генеральний прокурор і Суд.

Та скільки їх уже було цих генеральних прокурорів за 23 роки після вбивства Георгія. Не перерахуєш... Про суди промовчу. Чого лише вартий Київський апеляційний суд, який розглядав справу Пукача...

Правда, є ще й суд Божий, як і земна «КАРМА»...

***

З Днем народження, мій дорогий шураві Георгій! Світла пам'ять про тебе буде вічною! Донечки подарують тобі онука Георгія, який Ангелом спуститься на землю з того малюнка, який намалювала і подарувала мені Соломія... З Днем народження!!!

**Григорій ОМЕЛЬЧЕНКО,
Герой України,
генерал-лейтенант**

